

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ**

Схвалено вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
(Протокол №6 від "29" травня 2023 р.)

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Директор Інституту педагогіки НАПН
України
Олег Топузов
від "____" _____ 2023 р.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої
освіти
**«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УЧНІВ ІНТЕГРОВАНОГО
КУРСУ «ДОСЛІДЖУЄМО ІСТОРІЮ І СУСПІЛЬСТВО»
У 5-6 КЛАСАХ»**

Категорія слухачів: педагогічні та науково-педагогічні працівники закладів освіти і установ (вчителі історії та громадянської освіти усіх кваліфікаційних категорій, методисти, викладачі педагогічних факультетів / університетів)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Переорієнтування системи середньої освіти в Україні на розвиток компетентностей учнів як головний результат освітнього процесу обумовило значні зміни у підходах до організації навчання всіх освітніх галузей, зокрема історичної та громадянсько-національної. В Державному стандарті базової середньої освіти 2020 р. та модельній програмі інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» для 5–6 класу запропоновані як нові підходи до відбору і структурування змісту освіти галузі, формування / розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь, яких мають набувати учні, так і вимоги до обов'язкових результатів навчання, що орієнтовані на ці компетентності.

Нові завдання обумовлюють нові вимоги до вчителя: орієнтація на дитину як активного суб'єкта навчання, створення продуктивного навчального середовища, організація діяльності з конструювання та розвитку учнями власних знань, умінь, навичок і цінностей, які стануть їм у пригоді в нині або в майбутньому. Розв'язання цих та інших завдань залежить від рівня сформованості професійної компетентності педагога, його інтелектуальних, творчих, моральних і патріотичних характеристик, ініціативності, здатності ефективно організувати освітній процес.

Усе це збільшує вимоги з боку науки та практики до рівня методичної компетентності вчителів, і, відповідно, до системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, задіяних у викладанні предметів і курсів громадянської та історичної освітньої галузі.

Програму підвищення кваліфікації розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Концепції Нової української школи, Державного стандарту базової середньої освіти (2020 р.), Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», Типової освітньої програми та модельної програми курсу «Досліджуємо історію і суспільство» (авт. О.Пометун, Т.Ремех, Ю.Малієнко, П.Мороз).

Мета програми – підвищення методичного і технологічного рівнів професійної компетентності вчителя історії та громадянської освіти, ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням навчання інтегрованого курсу в 5–6 класі закладів загальної середньої освіти; збагачення знань, розвиток професійних і особистісних умінь і якостей з позицій реалізації у викладанні компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого підходів, створення умов для ефективного навчання учнів інноваційного інтегрованого курсу в контексті Нової української школи.

Напрямок: розвиток професійних компетентностей: знання навчального предмета, фахових методик, технологій.

Зміст. Зміст програми підвищення кваліфікації містить *професійно орієнтований і фаховий складники*; забезпечує ознайомлення із сучасним

станом методики навчання предметів / курсів галузі, нормативно-правовим і навчально-методичним забезпеченням викладання інтегрованого курсу історії та громадянської освіти у 5–6 класі закладів загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи та Державного стандарту базової середньої освіти.

Цільова аудиторія: педагогічні і науково-педагогічні працівники закладів освіти і установ (учителі історії та громадянської освіти всіх кваліфікаційних категорій), методисти, викладачі.

Обсяг / тривалість – 22,5 годин / 0,75 кредиту ЄКТС, з яких 10,5 годин реалізованоу формі інтерактивних лекцій, 7 годин – у формі самостійної роботи слухачів, 5 годин – виконання завдань.

Форма навчання: дистанційна.

Місце реалізації програми: онлайн платформа Zoom, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України, Видавничий дім «Освіта».

Перелік компетентностей педагога, що вдосконалюватимуться

Загальні компетентності (ЗК) відповідно до професійного стандарту, а також здатність:

- застосовувати отримані знання у професійній діяльності;
- генерувати ідеї, визначати способи реалізації їх, розв'язувати проблемні ситуації;
- висловлювати власні думки конструктивно та сприймати думки інших, визнавати їхнє право на власну позицію;
- приймати відповідальні й зважені рішення під час фахової діяльності;
- діяти на основі ціннісних орієнтирів і етичних норм (мотивів).

Спільні професійні компетентності (ПК)

1. Здатність до створення безпечних, психологічно комфортних і толерантних умов освітнього процесу.
2. Здатність вибудовувати професійну діяльність на основі сучасних нормативно-правових документів в системі освіти України, міжнародних документів.
3. Здатність забезпечувати наступність у навчанні між різними циклами загальної середньої освіти.
4. Здатність до аналізу власної професійної діяльності щодо реалізації поставлених цілей та завдань.
5. Здатність до здійснення рівневого і бального оцінювання навчальних досягнень учнів з пріоритетом на їх формувальній функції.
6. Готовність до використання / поширення інновацій у педагогічній науці і практиці.
7. Здатність до реалізації завдань інтегрованого навчання та організації активного навчання.

Фахові компетентності (ФК)

Знання. Володіння історичним та громадянськими знаннями, категоріально-понятійним апаратом громадянської та історичної освітньої галузі, знанням модельних навчальних програм.

Уміння. Досвід використання фахових знань для вирішення професійних і соціальних завдань упродовж усього життя з урахуванням динаміки розвитку історичної та громадянської освіти і методики навчання історії та громадянської освіти в 5–6 класі закладів загальної середньої освіти.

Комунікація. Готовність гармонійно будувати відносини з природою і соціумом, здійснювати професійну діяльність, орієнтовану на розв'язання актуальних проблем навчання.

Автономність і відповідальність. Здатність самостійно здійснювати діяльність, що базується на професійних знаннях, уміннях, навичках, цінностях і досвіді, особистісному ставленні до діяльності та її предмета, до саморозвитку, самовдосконалення, рефлексії.

Очікувані результати навчання

Після закінчення навчання за програмою слухачі набудуть таких ознак професійної компетентності:

- **знання** нормативно-правових, дидактико-методичних засад організації освітнього процесу в 5–6 класі закладів загальної середньої освіти на засадах концепції Нової української школи, Державного стандарту базової загальної освіти;
- **уміння** організувати освітній процес на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого підходів;
- **досвід** реалізації методики навчання історії та громадянської освіти в 5–6 класі закладів загальної середньої освіти в контексті завдань НУШ і Державного стандарту базової середньої освіти (2020 р.).

Документ, що видається: сертифікат з описом досягнутих результатів.

Забезпечення розміщення програми – на веб-сайтах Інституту педагогіки НАПН України, українського проекту «Якість освіти».

РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

№	Зміст навчання	Усього год.	Інтерактивні лекції, год.	Самостійне опрацювання джерел інформації, год.	Виконання контрольних завдань, год.
1.	Особливості модельної навчальної програми інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і	2	1	0,5	0,5

	суспільство» (5–6 класи) та її реалізація в навчально-методичних комплектах для 5-го і 6-го класів				
2.	Реалізація компетентнісного та діяльнісного підходів на уроках інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» в 5–6 класі	2	1	0,5	0,5
3.	Методика організації роботи учнів з підручником в 5–6 класі	2,5	1	1	0,5
4.	Розвиток в учнів критичного і системного мислення в навчанні інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» в 5–6 класі	4,5	2	1,5	1
5.	Активне навчання учнів у різних форматах (офлайн, онлайн, дистанційно) на уроках інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» в 5–6 класі	4	2	1	1
6.	Проектна діяльність учнів на уроках інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство» в 5–6 класі	2	1	0,5	0,5
7.	Особливості формування предметних історичних і громадянськознавчих знань і вмінь на уроках курсу	3	1,5	1	0,5
8.	Оцінювання навчальних досягнень учнів з інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство»	2,5	1	1	0,5

Програму підготували:

Олена Іванівна Пометун – головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;

Тетяна Олексіївна Ремех – завідувачка відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший дослідник.